

Peníze tečou do Karibiku? Firmy to ohlásí

Politici slibují druhý pokus o zprůhlednění veřejných tendrů

Všichni, kdo se podílejí na zakázce, by museli rozkrýt vlastníky

Kateřina Eliášová, Vojtěch Blažek
autori@economia.cz

Nikdo dlouho nevěděl, jakou cestu vlastně urazila půlmiliarda na zajištění českého předsednictví EU. Od firmy Promopro a jejích subdodavatelů putovala velká část peněz do anonymní londýnské společnosti – v čele s člověkem z karibského ostrůvku Dominika.

Politici přitom právě teď stojí před rozhodnutím, jestli napříště bude možné takové podezřelé transakce okamžitě dohledat.

Před měsícem sice schválili nový zákon o veřejných zakázkách, ovšem nezpracovali do něj důležitý návrh: aby vítězové tendrů i další firmy, které se na nich podílí, musely zveřejnit vlastníky.

Nadační fond proti korporátnímu podnikateli Karla Janečka proto sepsal vlastní návrh, který přikazuje majitele rozkrýt. Podle informací HN se mu ho dnes podaří protlačit Senátem. Hlavnímu garantovi zakázkového zákona, ministři Kamilu Jankovskému (VV), se to však nelíbí. A slibuje, že díru v zákoně zalátá sám.

„Žárovka je lepší než policajt“
Když poslanci začátkem listopadu schválili zcela nový zákon o zakázkách, byl to kompromis: podle něj bude muset vítězná firma předložit

seznam všech svých subdodavatelů, kterým uhradila více než deset procent z celkové ceny zakázky. TOP 09 ale požaduje rozkrýt všech dodavatelů a subdodavatelů bez výjimky. Spojila proto síly s Nadačním fondem proti korupci a návrh prosadila jako pozměňovací návrh v Senátu, který o něm bude dnes hlasovat. Pokud návrh senátoři schválí, budou o něm ještě znovu hlasovat poslanci. „Ten zákon přinese významně zvýšenou administrativu,“ tvrdí však Jankovský.

Advokátka Vladimíra Glatzová, která se na doplnku k zákonu podílela, totiž navrhuje, aby se zveřejňovali majitelé všech firem, které na zakázce dostanou práci za víc než půl milionu. A pokud struktura některých firem nebude dokonale průhledná, budou muset manažeři sepsat čestné prohlášení, že tihle nejasní majitelé nemají větší než pětiprocentní podíl na zisku. „Jak se říká: rozsvícená žárovka je nejlepší policajt,“ glosuje Glatzová.

Jankovského argument s papírováním Glatzová uznává, ale trvá na svém. „Samozřejmě že papírování trochu přibude. Ale nepřebije přínosy – a sice, že můžeme ušetřit až desítky miliard,“ tvrdí. Návrh protikorupčního fondu navíc přichází v době obdobného „subdodavatele“ skandálu, jakým byla kauza Promopro. Z pražského dopravního podniku zřejmě odtékalo 17 halěrů z každé prodané jízdenky do Karibiku a odtud na účty lobbisty Ivo Rittiga.

Jankovský má v záloze vlastní řešení. Nový zákon o zakázkách by nechal Senátem projít, ale pak by k němu přidal novelu, podle níž by se všechny firmy podílející se na zakázce musely nahlásit do centrálního registru. „A zároveň by přiložily majetkovou strukturu,“ vysvětluje Jankovský. Pokud by firma nenahlá-

silu, že se účastní veřejné zakázky nebo zalhala, čekala by ji pokuta. „Existovala by automatická sankce. Nebyla by tu tedy možnost udělit – neudělit. Nemáme tu výši absolutně řečenou, může to být významná pokuta, například polovina objemu zakázky,“ upřesnil Jankovský.

Autoři návrhu protikorupčního fondu si myslí, že to jde vyřešit méně složitě – firmy se budou muset odhalovat ještě před vyhlášením soutěže. „Žádné sankce nejsou potřeba. Kdo bude chtít zakázku, tak prostě tohle bude muset udělat,“ vysvětluje Petr Čech z pražské právnické fakulty, který se na návrhu podílel.

Gazdík neví, Peake taky váhá

TOP 09 teď váhá, zda má počkat na Jankovského návrh, nebo raději přijmout pozměňovací návrh senátorů. Pro ten by neměla dost hlasů v koalici, plánuje proto spojit své síly s opozicí. „Ten princip, který navrhuje pan ministr Jankovský, zní zajímavě. Na druhou stranu – dokud neuvídíme, jak bude vypadat do detailu, nemůžeme říct konečné slovo,“ řekl HN předseda poslaneckého klubu TOP 09/STAN Petr Gazdík.

Času je zatím dost. V půlce ledna se má sejít protikorupční výbor vicepremiérky Karoliny Peake. „Tam bychom měli návrhy posoudit a poté se rozhodnout, ke kterému návrhu se přikloníme,“ uvedla Peake. Pokud se poslanci mimořádně nesejdou dříve, vrátí se jim zákon ze Senátu až v únoru.

IHNED.cz

JAK NA VEŘEJNÉ ZAKÁZKY? PTEJTE SE DNES ON-LINE OD 11.00 KARLA JANEČKA, ZAKLADATELE FONDU PROTI KORUPCI, NA: zpravy.ihned.cz

Návrh fondu proti korupci

FOND Zakon o veřejných zakázkách je třeba změnit co nejdřív, ušetří se tím miliardy, říká Vladimíra Glatzová, která se podílela na jeho návrhu. FOTO: HN – FILIP SINGER

✔ Vítěz zakázky musí rozkrýt vlastníky, stejně jako všichni, kteří se na zakázce podílejí – až do posledního dodavatele.

✔ Povinnost zveřejňovat majitele by měl každý subdodavatel, který na zakázce získá práci alespoň za půl milionu.

✔ Firmy by musely zveřejnit, komu patří nejméně 95 procent podílů (zbylých pět procent je „polštář“ kvůli menšinovým vlastníkům, kteří by mohli zveřejnění blokovat).

✔ Pokud struktura vlastníků nebude průhledná, musí firma sepsat čestné prohlášení, že anonymní majitelé nemají větší než pětiprocentní podíl na zisku (a podějí to doložit dokumenty, komu šly dividendy).

Návrh ministerstva

MINISTR Návrh protikorupčního fondu by významně zvýšil administrativu, tvrdí ministr Kamil Jankovský (VV), který přišel s vlastní novelou. FOTO: HN – LIBOR FOJTIK

✔ Vítěz zakázky i subdodavatelé musí rozkrýt vlastníky (dosud se počítalo jen s těmi, kteří plní víc než 10 procent zakázky).

✔ Vítěz i další subdodavatelé by museli upozornit své obchodní partnery, že se budou podílet na veřejné zakázce. A tak by se tyto firmy dozvěděly, že i ony musejí zveřejnit, kdo za nimi stojí.

✔ Vlastnickou strukturu mají firmy poslat do centrálního registru. A to do určité lhůty (například do tří měsíců) od chvíle, kdy se dozvědí, že budou pracovat na zakázce.

✔ Pokud firma poruší povinnosti a nenahlásí vlastníky nebo účast na zakázce, bude moci dostat pokutu – až polovinu ceny zakázky. Zároveň by se firma dostala na „blacklist“ a nemohla by už dostávat veřejné zakázky.